

כתב האישום נגד דנקנר: מי ומי במשפט הגדול של שוק ההון

זה עומד להיות אחד המשפטים הגדולים והמעניינים שנראו בתחום הכלכלי בישראל ■ לאולמו של השופט חאלד כבוב יגיעו בזה אחר זה בכירים מהעולם העסקי, שייחקרו בידי עורכי דין מובילים מתחום הצווארון הלבן ■ "זה משחק של ראיות - הולך להיות תיק לא פשוט, לשני הצדדים"

06:46 | 01.07.2014 | מאת: **יסמין גואטה, אפרת נוימן**

פרקליטות מחוז תל אביב (מיסוי וכלכלה) הגישה אתמול בבוקר **כתב אישום** נגד נוחי דנקנר, איתי שטרומ, חברת המסחר של שטרומ (ISP) וחברת **אי.די.בי אחזקות**. דנקנר ושטרומ מואשמים בעבירות של תרמית בניירות ערך, פרט מטעה בתשקיף, הפרת חובת דיווח ועשיית פעולה ברכוש אסור.

כתבות נוספות ב-TheMarker

[מה זה דור 4 סלולרי ומי צריך את זה?](#)

[מלכודות תיירים: 5 דברים שיכולים להרוס לכם את החופשה](#)

כתב האישום מגולל את האירועים שמאחורי הקלעים בהנפקה שביצעה חברת אי.די.בי בפברואר 2012 ושזכתה לכינוי "הנפקת החברים", מאחר שהשתתפו בה חברים רבים ועשירים (באותה עת) של דנקנר. החשד הוא כי קודם להנפקה בוצעה הרצת מניות במטרה להעלות את שווי מניית אי.די.בי בבורסה, וכך להגדיל את היקף גיוס ההון בהנפקה.

1. השופט: דוגל במגמת החמרה בענישה

השופט שצפוי לדון בתיק הוא חאלד כבוב מבית המשפט המחוזי בתל אביב, שמרכז בידי את התיקים הפליליים שמגיעים לפתחו של בית המשפט הכלכלי. כבוב נחשב לשופט קשוח, שכבר מזמן העלה את רף הענישה בעבירות צווארון לבן. בכמה פסקי דין הוא הצהיר כי בכוונתו להחמיר את הענישה בתחום העבירות הכלכליות. בהתחלה היו אלה רק הצהרות ואזהרות, אך בספטמבר 2012, בראשונה בתולדות המדינה, הוא שלח את אפרים קדץ, לשעבר סמנכ"ל בחברת אלספק, למאסר בפועל של עשרה חודשים לאחר שהרשיעו בעבירות של שימוש במידע פנים. כבוב גם זכה לגיבוי מצד בית המשפט העליון, שדחה את הערעור שהגיש קדץ על חומרת העונש.

מאז ממשך כבוב את מגמת החמרה בענישה. לפני כשנה גזר עונש של שישה חודשי מאסר על רפי פלד, מפכ"ל המשטרה לשעבר, שהורשע בעבירות של מנהלים בתאגיד, מרמה והפרת אמונים בתאגיד ובעבירות של דיווח לפי חוק ניירות ערך. בשנה האחרונה גזר על איש יחסי הציבור צביקה רבין עונש של 30 חודשי מאסר בפועל על שימוש במידע פנים, ועל טובי פפר, סוחר נוסטרו בחברת אי.בי.איי שירותי בורסה, עשרה חודשי מאסר גם גולן מדר, סמנכ"ל הכספים של עופר השקעות, ספג מכבוב שנת מאסר בפועל לאחר שהורשע בעבירות של תרמית בניירות ערך בנסיונות דומות לפרשה זו. כבוב גזר על הסוחר שלושה חודשי עבודות שירות לאחר שהורשע בהשפעה בתרמית על תנודות השער של האג"ח, אך את אבי לוי, מנכ"ל מליסרון ועופר השקעות, כבוב זיכה מחמת הספק לאחר שקבע שאין בראיות שהציגה הפרקליטות די כדי להרשיעו.

2. הראיות: איך מסבירים עסקה בשער גבוה משער השוק?

בכתב האישום מגוללת הפרקליטות מסכת של אירועים, הסכמות, שיחות, ופניות בין דנקנר

לשטרם ובין שטרם לשותפו, עדי שלג, עד המדינה בתיק. עו"ד רונן עדיני, מומחה לדיני ניירות ערך ממשרד עוה"ד עדיני-ברגר-גבאי סבור כי מדובר בתיק לא פשוט, לשני הצדדים. "כתב האישום מדבר על פעולה של תמיכה בשער המניה, פעילות שנועדה לשמור את שער המניה ברמה גבוהה לצורך ההנפקה. זוהי פעילות אסורה לכאורה מכיוון שהיא התערבות מלאכותית במסחר ומניפולציה אסורה, היוצרת מצג שווא שקרי כלפי המשקיעים שלא יודעים מה קורה".

ככלל, בעבירות מהסוג שבהן מואשם דנקנר, נדרש לכאורה להוכיח כוונה פלילית ופעילות שנועדה להשפיע באופן תרמיתי על שער המניה, ונדרשות יותר מראיות נסיבתיות. השאלה היא אילו ראיות יש לפרקליטות, כגון שיחות טלפון ומסמכים, ושאלת המפתח היא אילו ראיות ישירות סיפק עד המדינה. עדיני מסביר כי ניתן להרשיע גם אם קיימות ראיות נסיבתיות, אך עליהן להיות חזקות. נראה כי כתב האישום מכוון לטענה כי לאחר שהבינלאומי תבע משטרם לסגור את מסגרת האשראי שהועמדה לרשות ISP, הוא ביצע עסקה מחוץ לבורסה ומכר את היתרה בחשבון ISP לחשבונו הפרטי בשער של 38.7 שקל, בעוד שער השוק באותו זמן היה 30.99 שקל. זאת, כפי הנטען, כדי שהתמורה שתתקבל, 14.2 מיליון שקל, תענה על דרישות הבינלאומי.

"זאת דוגמה לראיה נסיבתית נגד שטרם, שיכולה להיות חזקה אם אין לה הסבר טוב", אומר עדיני, ומוסיף כי על פי כתב האישום, מאחר שדנקנר לא ביצע את פעולות המכירה והקנייה, בפני התביעה עומדת משוכה גבוהה ולא פשוטה והיא תצטרך להוכיח כי היה מעורב. "הטענה שהיה מעורב לכאורה במתן האשראי מהבינלאומי עשויה לקשור אותו במידה מסוימת לעניין.

"שטרם ביצע לכאורה את הפעולות, ואם אין ראיה שדנקנר היה מעורב - וזה אם גדול - ייתכן שדנקנר יזוכה, גם אם תהיה הרשעה של שטרם. זה משחק של ראיות, ואנחנו לא יודעים אילו ראיות יש לתביעה. יש לזכור כי היו בשנים האחרונות גם זיכויים מהדהדים".

3. העדים: מקורבים, בכירי שוק החיתום והבנק הבינלאומי

כתב האישום כולל רשימה ארוכה של 66 עדי תביעה, ובהם 30 אנשי רשות ניירות ערך, עד המדינה שלג, ערן אלקובי, שהיה סמנכ"ל כספים ב-ISP, ושותפיו של דנקנר באותה העת לניהול אי.די.בי: המנכ"ל חיים גבריאלי, שעדיין מכהן בתפקיד, המשנה למנכ"ל ומנהל הכספים הראשי, אייל סולנגניק, והשותף בגנדן, שאף השקיע בהנפקה באופן אישי, אבי פישר.

ברשימת עדי התביעה נמצאת גם מנכ"לית הבנק הבינלאומי, סמדר ברבר-צדיק, ובכירים נוספים בבנק - ניצה זעפרני, אילן בצרי, מאיר באסה ויורם סירקיס.

לפי החשדות, אחרי שבבינלאומי סירבו לתת לשטרם מסגרת אשראי של 15 מיליון שקל לרכישת מניות אי.די.בי, הוא עידכן את דנקנר, שהפעיל את השפעתו על הנהלת הבנק והביא להעמדת האשראי המבוקש מבלי שהעמיד כל בטוחה מלבד המניות הנרכשות. בתגובתו של דנקנר הוא אינו מכחיש כי בשיחת טלפון לבינלאומי נתן המלצה חיובית בנוגע לאמינותו של שטרם, אך לטענתו מדובר בפעולה לגיטימית וחוקית לאור יחסי החברות והידידות בין השניים.

כמעט כל החתמים בשוק, מרביתם חברות ציבוריות או כאלה שחברות ציבוריות שולטות בהם, השתתפו בהנפקה, כך שרשימת עדי התביעה כוללת שמות של ראשי חברות החיתום, ובהם צחי סולטן מכלל חיתום, אליאב בר דוד ואהרון סמרה מאיפקס חיתום, ארז גולדשמיט מאי.בי.אי חיתום, רועי אייזנמן מנכ"ל מגדל הנפקות, נאור אל חי מחברת הברוקראז' של כלל פיננסים (שנמכרה בהמשך לבנק ירושלים) ואייל גרינבאום מדיסקונט חיתום והנפקות.

ברשימה נמצאים גם מקורביו של דנקנר, אנשי עסקים ופיננסיירים שהשקיעו בהנפקה. השמות המצוינים כעדי תביעה הם ישראל אליהו, בנו של איש הביטוח שלמה אליהו, איש העסקים יוסי ויליגר, שהיה באותה עת בעל השליטה בויליפוד, אילן בן-דב, שעשה עם דנקנר כמה עסקות במשך השנים, גלעד טיסונה, איש שוק ההון והפורקס, שמעון וינטרוב, מבעלי השליטה בחברת הנדל"ן המניב בראק קפיטל, צביקה בארינבוים, שמכר את חברת בי.ג'י.אי לשותפו של דנקנר למאבק השליטה על אי.די.בי, אלכס גרנובסקי, והפיננסייר

איתן אלדר ושותפתו גלי ליברמן.

4. עורכי הדין: צמרת סניגורי הצווארון הלבן

צמרת עורכי הדין הפליליים בישראל תופיע בחודשים הקרובים בפני בית המשפט המחוזי בתל אביב. לאחר תקופה ארוכה שבה יוצג בידי עו"ד אלי זהר ורועי בלכר ממשרד גולדפרב-זליגמן, שכר דנקנר את שירותיו של עו"ד גיורא אדרת, שמשרדו הוא מהוותיקים והמוערכים בישראל בתחום הצווארון הלבן. באחרונה בילה אדרת ימים ארוכים בבית המשפט בשלב ההוכחות של פרשת הולילנד, שם ייצג את היזם הלל צ'רני. איתי שטרם שכר את שירותיהן של עורכות הדין נויט נגב ואיריס ניב-סבאג. השתיים מייצגות בימים אלה גם את ראש הממשלה לשעבר, אהוד אולמרט, בערעור על הרשעתו בפרשת הולילנד. נגב רשומה על זיכיו של מנכ"ל מליסרון, אבי לוי, וגם הביאה לזיכיו של אולמרט בפרשת ראשונטורס. חברת אי.ד.בי, שעד לרגע האחרון ניסתה למנוע את הגשת כתב האישום נגדה, מיוצגת בידי עו"ד משה ישראל, שייצג בעבר אישי ציבור ואנשי עסקים רבים, בהם גם איש העסקים דודי אפל וראש הממשלה לשעבר אולמרט בפרשת החשבונות הפיקטיביות. הנאשמת הרביעית בפרשה היא חברת קלוס טריידינג, שאותה מייצג עו"ד פיני רובין, מעורכי הדין הבולטים בישראל.

מי שיצטרפו להתמודד עם סוללת עורכי הדין הזאת הם עו"ד חנה קורין ועמית בכר ממחלקת ניירות ערך בפרקליטות מחוז תל אביב (מיסוי וכלכלה). קורין הובילה בהצלחה את כתב האישום בפרשת פלד-גבעוני, שבה הורשע מפכ"ל המשטרה לשעבר, רפי פלד. בכר הוביל את כתב האישום בפרשת מליסרון, שבסופה הורשע גולן מדר, מנהל הכספים בחברת עופר השקעות, בעבירות של תרמית בניירות ערך. רק בשבוע שעבר רשם בכר הצלחה כשהרכב של שופטי בית המשפט המחוזי בתל אביב קיבל ערעור שהגיש בשם הפרקליטות והחמיר בעונשו של מנהל ההשקעות שלום קופרמן, שקיבל מלקוחותיו במרמה כ-7 מיליון שקל.

"הפעולות שנקט דנקנר לבקשתו של שטרם - לגיטימיות, חוקיות ועל רקע יחסי

חברות"

עו"ד גיורא אדרת, המייצג את נוחי דנקנר, מסר: "כתב האישום הוא מגמתי, מעוות ומסלף את העובדות והמציאות, והכל בניסיון לייחס לדנקנר עבירות שמעולם לא ביצע. כל פעילותו של שטרם במניית אי.די.בי בתקופת ההנפקה נעשתה על דעת עצמו, למטרותיו שלו וללא כל תיאום או אחריות מצדו של דנקנר. לדנקנר לא היה כל קשר לביצוע פעילות המסחר בבורסה שבוצעה על ידי עד המדינה עדי שלג, הן בעבור חברת ISP שבבעלות איתי שטרם הן בעבור חברת סיטי ברוקר שבבעלות אשתו, מאיה שלג. אין חולק על כך ששלג ביצע על דעת עצמו ובמרמה עבירות של עסקות מתואמות בינו לבין חברת סיטי ברוקר שבבעלות אשתו, פעילות שהסבה לזוג רווחים בסך מאות אלפי שקלים. חרף זאת, ומתוך רצון לייצר ראיות הקושרות את דנקנר לביצוע פעילות בלתי חוקית כביכול, הוענקה לו ולאשתו חסינות מוחלטת. ההנפקה המדוברת היא הנפקת חברים, וכמעט כל המשקיעים היו דנקנר, בני משפחתו, שותפיו וחבריו. הללו השקיעו את כספם בהנפקה בשל היכרותם ורצונם לסייע לאי.די.בי ולדנקנר, על פי פנייתו, ללא כל קשר למחיר ההנפקה ולשער המניה בבורסה. מובן שלדנקנר לא היה כל אינטרס או צורך להשפיע על שער מניית אי.די.בי בבורסה. למותר לציין כי באיש עסקים רציני, מכובד וישר דרך עסקינין, שלא דבק בו רבב לכל אורך פעילותו הענפה בעסקים חובקי עולם ולא יעלה על הדעת כי היה נותן ידו לביצוע עבירות פליליות מעין אלה הנטענות בכתב האישום.

"כל הפעולות בהן נקט דנקנר לבקשתו של שטרם בתקופה הרלוונטית, ובהן המלצה חיובית בנוגע לאמינותו של שטרם (בשיחת טלפון לבנק הבינלאומי), מתן הלוואה פרטית לשטרם בהתאם להסכם הלוואה מסודר וחתום, והפניית מספר מצומצם של משקיעים פוטנציאליים אליו — כל אלה הן פעולות לגיטימיות וחוקיות שנעשו בידי דנקנר בתום לב מוחלט ועל רקע יחסי החברות והידידות בינם. יודגש כי כל העובדות הללו נתמכות היטב בראיות מוצקות הקיימות בחומר החקירה. אנו סמוכים ובטוחים כי בסופו של ההליך

המשפטי תתברר צדקתו המוחלטת של דנקנר".
עוה"ד נות נגב ואיריס ניב-סבאג, המייצגות את איתי שטרומ, מסרו: "שטרומ פעל כדין ולא עבר כל עבירה. הוא לא פעל מטעם נוחי דנקנר, ההחלטה על הקנייה התקבלה על ידו של שטרומ ועל פי שיקול דעתו מטעמים ענייניים ולגיטימיים. את טענותיו של איתי שטרומ נביא בפני בית המשפט, והתמונה המלאה תתברר שם".
עו"ד פיני רובין, המייצג את חברת קלוס טריידינג (שנקראה בתקופה הרלוונטית לsp financial trading), מסר: "החברה תוכיח את חפותה בבית המשפט, אף שהפרקליטות היא זו שצריכה להוכיח את אשמת החברה".
עו"ד משה ישראל, המייצג את אי.די.בי אחזקות, מסר: "הגשת כתב אישום נגד החברה אינה תואמת את אינטרס הציבור. הנפגעים העיקריים מכך הם נושי החברה, שאין להם קשר לנטען באישום".